

1715.

1. Beckius, Caspar Sebastianus: De partibus rei publicae ministris et vasalli juribus.
2. Brudnerus, ^{Guilielmus Hieronymus}: De remediis contra sententiam, in iudicio possessorio summissis litem.
3. Friesen, Jo. Bernhard: De iure riparium. . . .
3 exempl. 1715 = 4745.
4. Friesen, Jo. Bernhard: De querela inofficiosa donationis.
5. Friesen, Jo. Bernh., Fac. jur. decanus: Programma Christi. hanni Biderici Skapensii lectioni inaug. praemissum.
6. Friesen, Jo. Bernh., Fac. jur. decanus: Programma Johannis Gallisii Wungelii lectioni inaug. praemissum.
7. Gerhardus, Ephraimus: De imputatione damni per ijurantiam inorti.
8. Riesch, Bonaventura: De sacerdotio cum regimine civit. conjuncto sive de theologia imperantibus

1715

9^a, b. ^c Schroeterus, Christianus Fredericus & Rejurata

Spezificatione . 3 Sept 1715 & 1738.

10. Schroeterus, Dr. Christianus, Fac. jur. Decanus : Pro-
gramma, lectioni auspicali Joh. Conrad. Frinkherti
praemissum.

11. Schroeterus, Dr. Christianus, Fac. jur. Decanus : Programma
Christiani Gullotti Raulfusi lectioni auspicali
praemissum.

12. Schroeterus, Dr. Christianus : De conventionibus imper-
fectis ...

13. Schroeterus, Dr. Christianus, Fac. jur. Decanus : Program-
ma, lectioni Frederici Christoph Lipperti praemissum
sum.

14. Schroeterus, Dr. Christianus, Fac. jur. Decanus : Programma
lectioni auspicali Davidis Otter praemissum.

1715

15. Schroeterus, Jo. Christianus, Fac. jur. decanus: Pro-
gramma, lectiois auspicali Georgii Wolffgangi Schwa-
stabin praemissum.
16. Heusingerus, Jo. Philippus, Fac. jur. decanus: Programmum
lectiois auspicali Jo. Christiani Kreusleri
praemissum
17. Stenius, Rod. Guel.: De competentia fori in delictis
extra septem commissis.
18. Stenius, Henricus Gottelphus: Prodomus
historiae Graepenthalensis.
19. Wedelius, Georgius Wolffgangus: De frustratione et inconuenien-
ti medicamentorum administratione.
20. Wedelius, Henricus Gottelphus, Fac. med. decanus: Praeparatio
inana: De sulphure metallorum ignotiorum ignem concipiente
(Dissertationi inanae. Joh. Valgii praemissum).
21. Witzlangius, Christianus: De domibus a reuivicatione
excluso secundum statuta Hamburgensia.

1715

22. Wilhelms, Christianus: Collatio Statutorum Brun-
svicensium cum jure civitatis Saxonicis communis
23. Wilhelms, Christianus: De eo, quod justum
est circa periculum imminens.
- 24° et Wilhelms, Christianus: De clausula formalis
citationis inserta, et jure tempore matutino

DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

16
6
191574
**QVERELA INOFFI-
CIOSÆ DONATIONIS,**

DEO DVCE^{QVAM} ET AVSPICE,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO

GVILIELMO HENRICO,

DUCE SAX. JULIÆ, CLIVIÆ, MONTIUM, AN-
GRIÆ ET GVESPHALIÆ, AC RELIQUA
CONSENSU MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN ACADEMIA JENENSI,
PRÆSIDE

IOHAN. BERNHARDO Griesen

ICTO CELEBERRIMO, HÆREDITARIO IN *Pöfen*/
SERENISS. DUCIS SAXO - ISENACENSIS CONSILIARIO AULÆ
ET JUSTITIÆ NEC NON CONSITOR. LONGE GRAVISSIMO, FA-
CULTATIS JURIDICÆ p. t. DECANO, PANDECTARUM. PROFESSO-
RE, NEC NON CURIÆ PROVINCIALIS, SCABINATUS ET
COLLEGIJ JURIDICI ADSESSORE,

VIRO DE SINGULIS, QVÆ GERIT, OFFICIIS SPLENDIDIS-
SIMIS IMMORTALITER MERITO,
DOMINO HOSPITE, PRÆCEPTORE, PATRONO, AC PROMOTORE
SUO. ET ATEM RELIGIOSISSIME COLENDO AC VENERANDO

PRO
DOCTORATU JURIDICO,
JURIBUSQVE AC PRIVILEGIIS EIDEM ANNEXIS PUBLICE SO-
LENNITERQVE IMPETRANDIS

ERUDITIS PLACIDE DISQVIRENDAM TRADET
D. XXX. JAN. MDCCXV.

AUTOR EJUSDEM

CHRISTIANVS FRIDERICVS STAPENIVS;
ADVOC. ALTENBURG.

JENÆ, TTPIS VVERTHERIANIS.

16

DISPUTATIO JURIDICA IN AUSTRIAS

DE
OVERELLA INOFFI-
CIOSE DONATIONIS

DE DVO ET AVSPICE
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS AC DOMINI
DOMINO

GUILIELMO HENRICO
DUCE SANNITIE CLIVIE MONTIMAN-
ORIE ET VESPALENSIS AC REVOVA
CONSENSU MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN ACADEMIA IENNENSI

IOHANNI BERNHARDO

DOCTORI JURIDICO
AC PRINCIPALI AUSTRIAE TURBICE SO-
LITATE ET IMPERANDI
ERUDITIS PACHIS DISCIPLINAM TRADIT
D. XXX JAN. MDCCXXV
AUCTOR I. B. B. D. M.
CHRISTIANVS FRIDERICVS STABINIUS
ADVOC. AUSTRIACVS

LENAE, TITIVS VESTRIANVS

Q. D. B. V.

PRÆFATIO.

Qvod subitaneus quilibet e-
ventus consilium hominis
sæpenumero mutare ac in-
tervertere possit, antea qui-
dem sando audiui; nunc re
ipsa expertus alios post hac

exemplo meo velut docere possum. Cum
enim constituisssem, in alio plane themate vires
meas, (quæ quàm exiguæ sint, & sentio & scio,)
hoc in augurali specimine edito, exercere; con-
tingit tamen, ut postquam in *L. ult. C. de Inoff.
don.* Benevolo Incltyti *ICTORUM* hujus Aca-
demix Ordinis jussu publice prælegissem, hunc
ipsum titulum ob ubertatem casuum in praxi, ad
quam

A 2

quam

quam omnia mea nunc tendunt, obviorem ve-
 hementer adamarem. Hinc, discussis rationi-
 bus, non veritus sum, priori argumento dimisso,
in Querela inoff. donationis, quid tenues humeri
 valeant, experiri. Nec cordatiorum quempiam
 id mihi vitio versurum, aut pro in constantia,
 quam toto pectore averfor, nota interpretatu-
 rum esse confido. Servabimus autem in profe-
 quenda instituti nostri ratione hunc ordinem, ut
primo de inofficiosa donatione, tanquam scaturigi-
 ne nostrae querelae breviter commentemur: tum
ipsam Querelam per causas suas singulas evolva-
 mus, & simul ab obviis secus sententiarum *objecti-*
onibus, quantum quidem in nobis est, vindice-
 mus, & denique *casus selectiores* ex LL. C. h. t. de-
 cidendos *per modum quaestionum* perspicue pro-
 ponamus. Faxit Deus, ut honori eius ac nostro
 fructui susceptus labor inserviat, Lectori etiam
 Benevolo non displiceat!

SECTIO I.
 INOFFICIOSAM DONATIO-
 NEM EVOLVENS.

§. I.

Donationis vox nulla vel difficultate vel aequivocatio-
 ne laborat: *Inofficiosi* vero vocabulum duplicem sen-
 sum

sum, vel *moralem* vel *legalem* admittit. *Illo* denotat vitium, quo morosior homo quis officia humanitatis ac innoxia utilitatis alteri petenti vel plane non, vel agre saltem admodum, adhibitis pluribus vanarum excusationum ambagibus præstat, Germani vocant *undiensthaftig*. *Legali* accepta sensu vox eadem respectum habet ad illud in specie officium & munus, quo natura parentes liberis, & hos vicissim illis obstrinxit. Cum enim unice ex hoc, non, prout Hüg. Gröt. L. 2. de I. B. & P. C. 7. §. 3. placuit, ex præsumta defuncti voluntate, omnis ab intestato successio colligenda sit; hinc nostræ LL. testamentum, in quo heredes vel inique exheredati vel præteriti sunt, contra officium factum esse dicunt, indeque *inofficiosum* appellant. Ex quibus patet, priorem sensum ad forum *Erbicum* pertinere, *posterioris* vero jam ad nos spectare.

§. II.

Erit igitur, his præsuppositis, *donatio inofficiosa* quælibet talis prodigenter dantis, quæ fit, aut facta est in præjudicium illorum, quibus legitima vel naturali vel civili jure debetur. Ut adeo *inofficiosam* reddat *donationem* non persona accipientis, sed profusio donantis. Svadent hoc pondera verborum, in *b. l. C.* passim occurrentium, v. gr. *donationum enormitas, immensa donationes, immoderata liberalitatis effusio, donationes, per quas facultates vacuesunt, patrimonium exhaurire, exinanire, eviscerare, & in Nov. 92. exantlare*, in quibus & pluribus aliis excessus donationis causa arguitur læsionis, per quam deinceps emergit Actio sive *querela inoff. donationis*, si donans saltem non reliquit legitimam. Hæc enim læsio si absit, nulla

nulla dabitur hoc nomine Actio *L. 1. C. b. t.* in verbis: *quartam partem non habentibus.* Cessante quippe hujus querelæ causa, læsione in *Legitima* per donationem, cessabit etiam ipsa querelæ. Modica etiam donatio querelæ huic locum nunquam faciet, uti post modo deducta docent *L. 4. de restit. in integr. collata cum L. 4. C. b. t.*

S. III.

Venuste vero *L. 2. C. b. t.* dicitur: *Impetu quodam immensa liberalitatis.* In quibusdam enim hominibus tam perversa regnat indoles, ut suas velut proprias habeant donandi horas, & peculiare quasi raptus, absque ulla propria necessitatis, vel indigentia suorum futura consideratione, hinc qui talibus ipsorum horis commode novit uti, ex simplicitate & inconsiderantia talium hominum maxime lucrabitur. Quod si vero præterierunt illæ horæ, citius est siliam ignem, quam ex tam profuse donantibus obolum extorseris, seram pœnitentiam contrario facto inepte ad tempus testaturis, & vix nisi post longum intervallum, & plane præter opinionem cujusquam prorumpet denuo aliquando talis donandi, quem *L. hic incusat, impetus.*

S. IV.

Notari etiam meretur, non solum *L. 1. C. b. t.* sed complures reliquas ejusdem tit. adversus *Matrum donationes immodicas* esse directas. Sapius enim evenit, ut hæc sexus sui imbecillitate, sicut in aliis rebus & actionibus, ita non minus donando, modum excedant, contra quorumlibet affectuum vehementiam viris, in quibus consilium, ac

ac gravis & deliberatus animus visque iudicii major re-
gnat, multo plerumque impotentiores. Quod eo faci-
lius contingit, si liberorum quis blanditiis earum animam
capere, affectumque & cor, uti loquuntur, ad se rapere di-
dicerit. Tunc enim post habitis plane reliquis liberis,
quibus austerior forte indoles, nec ita ad blandiendum
compositi mores, novercam hac in parte agente natura,
obtigerunt, omnes opes suas inconsulto animo accæca
plane propensione in tam ridicule adamatam sobolem
conferunt, sic tamen, ut effatum veteris Comici hic non
fallat, matres ut plurimum filios præ filiabus plus amare,
in causam hujus rei curiosis naturæ scrutatoribus alibi in-
quirentibus. Hi tam præpostere adamati liberi immo-
dico matrum amore deinceps uti contra quævis infortu-
nia sua artificiose norunt, ita, ut vafricie sua æruginosam
matrum pecuniam nummosque plures intra seras artifi-
sime oclusos promte ad votum ac desiderium suum eli-
ciant, ac opportune semper in subsidium velut vocent.
Adversus tam perversam igitur Matrum præsertim indul-
gentiam voluerunt Imperatores quasdam C. b. t. leges ve-
lut obices ponere.

VI
SECTIO II.

QUERELAM NOSTRAM PER SU-
AS CAUSAS EXECUTIENS, ET AB OB-
FECTIONIBUS VINDICANS.

§. I.

His nunc prælibatis propius *Querelam inoff. don. per cau-*
sas suas inspiciemus, ut ad definitionem ejus accura-
tio-

tiorem, & defensionem ejusdem contra LL. discrepantes, & Doctorum aliter sentientium opiniones viam nobis hoc molimine muniamus,

§. II.

Causa remota nostrae querelae erit *Lex*, & quidem recentior Principum Constitutio: nihil enim de ea in ff. nostris extat, quippe jure veteri plane ignota, ideo, quod **ICTIS** absurdum videretur, facultatem donandi ac contrahendi inter vivos coarctari, ac quodammodo adimi ex eo, quod post mortem demum debeatur *L. 3. §. ult. Si quis in fraud. patr.* Hinc de jure civili veteri omnia bona donari posse, post alios docet *Dn. ab Esbach Not. ad Carpzov. Jurisprud. For. p. 202.* Fuit autem primus nostrae querelae auctor Imperator Alexander Severus, *L. Titia 87. §. Imperator. de Legat. 2.*

§. III.

Causa proxima querelae nostrae erit *lesio per donationem facta*, ut nimirum non habeant legitimam, quibus legitima debetur, *L. 1. C. h. t.*

§. IV.

Causa impulsiva fuit *aquitas*: ratio enim naturalis, quasi Lex quaedam tacita, liberis parentum suorum bona addicens *L. cum ratio 7. ff. de bon. damn.* non permittit in eorum detrimentum donare, quod est perdere *L. filius fam. 7. pr. ff. de donat.* unde ne fraus fieret cum legi, *Nov. 92. de inoff. don.* tum sanguini *L. 4. C. de inoff. test.* permittitur hic, de donationibus quasi legitimam detrahi licet id extraneis in Falcidia non concedatur. *L. Seja. 42. §. ult.*

ult. ff. de mort. causa don.) ac praesertim eo casu, quo maxime injurium videbatur, alterum liberorum ex liberalitate parentis nimia ditescere, alterum vero de pauperari, inter liberos enim ex L. naturae servanda est aequalitas L. 4. C. de lib. prater.

§. V.

Causa sine qua non querelae nostrae partim fuit alterius remedii defectus L. 2. 4. § 6. b. t. partim est mors illius, cujus ad bona profuse alienata hac querela agitur: sicut enim ante mortem non legitima, ita neque huic locus esse potest querelae. L. 3. C. b. t. Vulgo quidem verba ex L. 5. C. b. t. ad patrimonium tuum, nempe donatoris, ad quem ibi rescribitur, pro ipso adhuc vivo, & agente allegantur; sed ratio adjecta, ut liberi subsidium consequantur, evincit, si mortuus demum fuerit, intelligi. conf. Donell. Enucl. p. 531.

§. IV.

Discipiamus jam, quibus proprie haec querela detur. Scilicet non competet donatori, quia vitium in officio si ipsi justa revocandi causa esse nequit, dum nec suo nomine, quippe volens non fraudatus, nec ex persona liberorum, quorum est injuria arg. L. 8. ff. de inoff. test. agere potest. Accedit, quod evenire possit, ne plane legitima debeat, ut, si liberi praedecefferint, vel pater donans aliunde tantum adqvisiverit. Ut taceam, propriae turpitudinis accusatorem fore parentem, si diceret, contra pietatis officium se donasse. Maneat ergo hoc immotum: querelam nostram nasci ordinarie demum post mortem donatoris, conf.

B

P. 3.

P. 3. *Synt. J. Civ. Struv. p. 60. lit. §.* excepto casu infra in
 quaestione prima a nobis designando.

§. VII.

Competet autem *non nisi heredibus vel ex institutione*
L. 1. C. b. t. vel ab intestato, v. gr. liberis, qui jam erant tem-
 pore factæ donationis, his enim datur querela inoff. tes-
 tam. *L. 1. ff. de inoff. consequenter dabitur etiam hæc. L.*
fin. C. b. t. Porro parentibus Molin. de J. & J. Tr. 2. disp.
 283, in f. nec non fratribus, si turpi personæ donatum
 fuerit, Zoes. ad ff. p. 900. n. 75. imo etiam fratrum liberis,
 jure repræsentationis cum patruis succedentibus. *Wesem-*
bec. Commentar. ad C. b. t. ex Molin. p. 859. Breviter: da-
 bitur omnibus iis regulariter, quibus & inoff. testam. & le-
 gitimæ petitio competet, & quidem tunc, cum hanc ali-
 unde vel non habent. *L. 1. b. t. quartam non habentibus*, ali-
 as enim obstaret exceptio: Petis, quod jam ante habes;
 vel aliunde habere non possunt, *L. 4. § 6. b. t.*

§. VIII.

Dabitur contra donatarios, tam domesticos, liberos,
 fratres, quam extraneos, etiam hos heredes, An etiam
 contra singulares successores detur? Negat Mevius ad Jus
 Lubecense p. 247. non expeditum hoc pronunciat Hilliger.
 in Donell. Enucl. p. 451. *Wesembec.* tamen *Commentar. ad*
C. b. t. asserit, dari contra omnes, ad quos res titulo lucrati-
 vo pervenerunt, si modo locupletiores inde facti sint.
p. 263. conf. Carpzov. Jurisprud. Forens. P. 2. constit. 12.
def. 32. p. 489. seq. Dabitur querela nostra, sive donator
 inoff. testato, sive ab intestato decesserit.

Ob-

§. IX.

Objectum nostræ querelæ sunt *bona, durante vita* per donationem alienata, & *contractus in vita initi*. Ex quo simul apparet, quam multo pingvior nostra quidem sit querela *petitione legitima*, & *querela inoff. testam*. Exhaustis enim per donationem inter vivos bonis, licet alterutram vel utramque liberi postea proponant, & hereditatem vacuum denuncient, non tamen legitimam ex legis providentia consequuntur *L. 1. b. t.* sed inanis eis actio relinquitur. *L. 6. de dolo malo.* & *L. 6. ac. 30. C. de inoff. test.* quippe tantum in bona quæ defunctus reliquit dirigitur, nec ulterius in vitam retro extenditur petitio legitima, dum illo tempore nulla prorsus liberis legitima debetur. Unde in vivis alienando, aut conturbando, & æ alienum contrahendo causa legitima exhauriri potest. At nostra querela rescindit etiam contractus in vita peractos, petitque *bona durante vita* per donationem alienata, ex quibus nulla certe legitima debetur, impugnatque *contractus in vivis initos*, qui alias unicuique permittuntur liberi | *L. sicut. de oblig. & Act.*

§. X.

Sed quanto pingvior, tanto etiam odiosior nostra, quam *inoff. testam querela*, quoniam aufert liberam inter liberos testandi facultatem, nec quicquam curat, in quem donatio effusa sit, unde merito est *temporalis*, ad quinquennium, sicut querela inofficiosa, adstricta, *LL. b. t. conf. Wesembec. l. c. p. 851. seq. & subsidiaria. L. in honorariis 34. de Oblig. & Act.* quia jus contractuum rescindit. *L. 2. & 4. b. t.* magis quam in integr. restitutio *L. 4. b. t.*

non *famosa*, cum talis non detur contra parentes aut alios quorum ex bonis legitima petenda est. *L. 5. ff. de obsequ. parent. & patr. prest.* aggravans tamen exstimationem ejus, cujus inofficiosa donatio arguitur facta in fraudem Legitimæ.

§. XI.

Finis nostræ querelæ est, ut quarta impetretur L. 1. b. t. & Nov. 92. quæ hodie est triens vel semis. Authent. Novissima, & Auth. Unde si parens. C. de inoff.

§. XII.

Nunc facile erit definire hanc querelam. *Est nimirum Actio Civilis, revocatoria, ideoque subsidiaria, quæ in defectu alterius remedii permittitur, Legitimam, aut quod ei deest, ex immeritis donationibus, velut inofficiosis revocari.*

§. XIII.

Diximus: *civilis*, quia est ex constitutionibus, *L. penult. b. t.* non tamen ordinaria ex jure ordinario, præsertim cum in rem potius sit, quam personalis, quippe non ex obligatione factoque ullo, unde obligatio, orta, sed tollens titulum donatarii, eoque sublato ac donatione rescissa efficiens, ut res non videantur ab initio donatæ *arg. L. 21. §. ult. de inoff. test.* Neutiquam vero ex maleficio procedit, cum fraudis participatio in donatore non requiratur, sed sufficiat hic eventus absque consilio. *L. 5. b. t. conf. infra in casibus deducta.* Disputant hic Dd. an sit tantum preparatoria ad rei vindicationem, an ipsa vindicatio, & petitio? Nobis placet sententia statuentium, nostram non esse ab his aliam actionem, sed illas habere in

inclusas. diximus: *revocatoria*, quam vim extendit *Wesembec l. c. p. 853. & 863.* tam ad donationes inter vivos, quam mortis causa, & singulas utriusque species, cum omnes pro contractu, non ultima voluntate habeantur, nec exclusis quidem donationibus ob causam, quatenus hæc exeat in donationem. *Wesemb. l. c. p. 866.* *Wissenbach. vero Comment. in L. IV. C. p. 425.* statuit mortis causa donationem citra querelam per legitimam minui. *L. 1. §. Si quis ex mortis s. ff. quod Legator. L. 2. C. de mort. caus. don.* Et licet alias Falcidia de donatione inter vivos non detrahatur. *L. Seja 42. ff. de don. causa mort.* sed tantum de mortis causa factis *L. in duobus 12. ad L. Falcid.* tamen hanc quasi legitimam, beneficio hujus tituli utrinque revocare ac decerpere licebit. *t. b. t. judice Wesembec. l. c. p. 852.*

§. XIV.

Diximus in defun: *Legitimam, aut, quod ei deest.* Tametsi enim quantitas per se non variat species, instar divisionis tamen *in b. t.* esse potest, ut alia sit *querela solida inoff. donationis t. b. t.* alia vero *petitio supplementi ex donatione faciendi*, quoties quid legitimæ nomine relictum vel acceptum est. *L. Si mater 7. b. t.* Sejuncta tamen hæc erit ab illius conditione, cum non detur, ut illa, ad bona a defuncto tempore mortis relictæ, sed in vivis tantum alienata.

§. XV.

Cognata & affinis, præter petitionem legitimæ, & *Favianam*, pluresque adhuc alias apud *Wesembec. l. c. p. 871. seq.* vel maxime nostræ est *querela inoff. testam. ad*

cujus etiam similitudinem *L. ult. h. t.* redacta nostra dicitur. Et revera *utraqve* occurrit inoff. parentum actionibus, *utraqve* non datur, cum remedio alio quis uti potest, §. 2. *f. de inoff. test. junct. L. 4. & 6. C. b. r. utraqve* cessat, liberis vel ignorantibus, vel approbantibus voluntatem patris vel expresse, vel tacite, v. gr. per lapsum quinquennii. *L. 35. §. penult. C. de inoff. junct. L. 6. & ult. C. b. r. & L. 8. ff. de inoff.* Porro sicut illa tantum locum habet post obitum; Ita nostra nequit institui donatore vivo: Sicut illa excluditur ingratitudine liberorum, ita non minus nostra: Sicut illa finitur quinquennio, ita nostra eodem terminatur: Sicut pater illam liberis auferre nequit, ita neque huic nostrae in fraudem liberorum ullo modo sive jurato sive injurato renuntiare potest *arg. l. penult. C. de pact. sicut* in illa, re ad causam intestati reducta, fit, ut heres scriptus jam ab initio nunquam heres fuisse intelligatur, ita per nostram donatione rescissa rei vindicatio tenet contra possidentem, ac si titulum nullum haberet. conf. ad hanc Perez. ad *C. l. 3. tit. 29. p. 168. seq. n. 2. 3. & 7.* Verbo: Similes sunt, *qua causam, qua tempus, qua mores.* Differunt tamen praeter passim a nobis deducta, dum illa est, ex testamento, nostra non ex contractu, ut Bartolus voluit, sed ex lege contra jus contractus *L. Titia §. Lucius de Leg. 4.* Illa petitur tota portio hereditatis, nostra tantum legitima. *L. 1. & 2. C. h. t.* quousque haec laesa reperitur. In illa bona aestimantur tempore mortis, *L. 6. C. de inoff. test.* in nostra tempore donationis, collato cum tempore mortis. v. *infra casus nostros:* discrepant vero praecipue *qua statum & effectum,* de quo conf. mox ad object. dicenda.

§. XVI.

Divergia enim opinionum, Legesque in speciem contrariae uti in nullo juris nostri argumento deficiunt; ita neque hic una omnibus Dd. mens ac sententia fuit, quorum objectionibus contra *b. t.* pro virili obviam nunc ibimus. Sunt qui putent, per nostram querelam semper in totum inoff. donationem rescindi, non in tantum, quantum desit legitimæ. Inter quos Emanuel Costa familiam ducit, v. *Donell. Enucl. p. 529. & 534. seq.* Nituntur præcipue *L. ult. C. b. t.* firmantque argumentum inde nexum ratione, quod similitum par sit ratio. Sed præter paulo ante in affinitate utriusque querelæ demonstranda a nobis prolata, Resp. pari passu utramque ambulare in omnibus debere, in quibus non obstat Lex, quam tamen hic certo obstat, docent ad oculum. *L. 1. 2. C. b. t.* Accedit ad infringendam sententiam contrariam regula illa generalis: *Quoties nimirum Lex certum modum, quæ b. l. est legitima, præstituit, ac is modus excessus ac violatus sit, toties non infirmari omne quod gestum est, sed tantum quod illicite. L. 21. de usur. L. 34. C. de donat. conf.* pro nostra sententia *Antor. cit. in P. 3. Syntagm. Jur. Cie. Struv. p. 60. ed. Müller. lit. γ.* quia enim hic non in totum peccatum est, poena delictum egredi non debet.

§. XVII.

Alii superfluum nostram querelam plane arguunt ac non necessariam, dum per eam legitima petatur, quæ tamen jam alia commodiore, & quidem perpetua ac ordinaria actione peti possit, non opus igitur esse subsidario & extra ordinario hoc remedio, cum ordinarium *L. 6.*

C. de

C. de inoff. test. detur. Resp. præveniendo satis fecimus jam huic objectioni supra, ostendendo, quanto pingvior esset nostra querela præ inoff. test. ex quibus profecto necessitas nostræ satis intelligitur.

§. XVIII.

Obijciunt porro nonnulli hic *L. 87. §. 3. de Leg. 3.* ubi in nepotem collata pro *dimidia* parte revocantur. Sed Resp. ibi non *dimidia* hæreditatis, sed ejus, quod illicitè donatum est, sive *dimidia* quartæ partis intelligitur, uti *L. 7. C. b. t.* conf. omnino *Wissembach l. c. p. 428. & Wesembet ad C. b. t. p. 870. seq.*

§. XIX.

Alii objic. *L. si Libertis 16. pr. de jur. patron.* Resp. diversa plane hujus exempli est ratio; illic enim donatio in totum, & omni ex parte in fraudem Legis est, quæ libertus hoc agit, ne quicquam cogatur relinquere, in nostra querela ex parte tantum, quatenus olim dodrantem, nunc bessem excedit.

§. XX.

Opponi etiam hic solet *L. 8. C. de revoc. don.* Sed Resp. ea lex non tractat de inoff. donatione in odium liberorum facta, sed de tali, quam fecit pater, liberostunc, cum donaret; non habens, isthac tamen mente, ut, si postea liberòs susciperet, donatio revocaretur. Ergo tunc ipse donator revocat, per nostram querelam revocatio fit ab aliis, contra voluntatem donatoris, post mortem hujus, quæ sane maxima disparitas est.

§. XXI.

Mirantur alii, quod ad exemplum & similitudinem querela inoff. testam. nostra hæc introducta sit, opponuntque alias nostræ longe similiore v. gr. petitionem legitimæ, *L. omnino 30. de inoff. test.* & Favianam, quæ Patronis in contractus a liberto gestos datur, *L. 3. si quid in fraud. Patroni.* Sed Resp. eo tempore, quo LL. nostri tituli erant latæ, nondum condictionis legitimæ erat usus, inventa quippe primum ætate Justiniani. *L. omnino 30. de inoff. test.* unde non entis nulla poterant esse affectiones, h. e. illi petitioni, quæ nondum in usu erat, nostra querela non poterat æquiparari. Quantum ad Favianam, nititur illa tantum lege gratitudinis, indeque non tam favorabilis est, quam nostra liberorum & parentum, quæ præter legem gratitudinis nititur etiam jure sanguinis, duplex vero vinculum, uti notum est, fortius ligat, quam unum. De aliis LL. hic opponi solitis *conf. Molin. in Labyrintho de inoff. don. Tiragv. T. 6. Commentar in L. si unquam C. de revoc. don. ad voc. Totum p. 259. seq. Cujac. L. 5. observ. 14. p. 217. Fachin. contrav. L. 6. c. 84. p. 727. seq. Zoes. Augm. ad ff. p. 900. n. 76. seqq.*

SECTIO III.

CASUS PER QVÆSTIONES PROPOSITOS DECIDENS.

Nunc absolutis sectionibus prioribus memores promissi nostri ad Casus ex *LL. C. h. t.* dextre decidendos nos accingimus. Sit igitur

C

QV.

Qv. I. An pater donationem suam in extraneum antehac factam, natis post hac sibi liberis, ipse revocare possit? Resp. omnino, & quidem in solidum, quia verisimile est, donaturum patrem non fuisse, si se adhuc habiturum liberos putasset. *conf. Carpzov. Jurispr. For. P. 2. consl. 12. def. 32. p. 489. seq.* docens, per supervenientiam liberorum recte etiam rem singularem revocari. Plurimum tamen interesse, si donationes revocentur ex supervenientia liberorum, & si tanquam inofficiosa, ostendit accurate *Faber C. L. 3. tit. 20. def. 2. § 3. p. 217. seq.*

Qv. II. An patri donatori nomine liberorum hæc querela contra filium vel filiam donatariam detur? Resp. Casus tunc existere unice potest, si alii liberi post donationem donatori insuper nati fuerint, tunc enim non creditur donatarius habere pro se voluntatem donatoris, quæm credibile est, non fuisse inofficiose donaturum, si de liberis sibi nascituris cogitasset: quo casu tamen nostra querela tantum pro modo legitima, sive ad legitimam competet, non vero, ut in solidum donatio rescindatur. *conf. Donell. Enucl. p. 540.*

Qv. III. Quomodo, si pater donationem in extraneum contulerit, liberi ejus donationem postea revocabunt? Si donationis tempore superstites fuerint, pro parte legitima, manifesta enim donatoris voluntas est pro donatario in omni eo, quod excedit legitimam: Si post donationem suscepti sint, revocabunt in solidum liberalitatem in extraneum collatam. *L. 8. C. de revoc. don.* ob eandem, quæ modo data est, rationem.

Qv. V. Sed quomodo, si in alios liberos prius natos

pa

pater liberalitatem contulerit nimiam, postea nati querelam contra istos instituent? Resp. tantum pro modo legitima. *L. 5. C. b. t. conf. Donell. Enucl. p. 537. Ant. Faber. C. L. 3. tit. 20. defn. 4. p. 218. seq.*

Qv. V. An querela nostra dabitur etiam liberis naturalibus, si mater ipsorum contra pietatis officium donationes fecerit? Resp. omnino, non vero ipsis dabitur, si pater idem fecerit, *argum. L. un. C. de inoff. dot. § L. si suspecta 29. ff. de inoff.*

Qv. VI. Quomodo liberi subsecuti matrimonii revocabunt donationem inofficiosam, in priorem patris donatoris conjugem collatam? Resp. in solidum, quia hoc casu extranea jure censebitur prior uxor. *conf. Anton. Faber C. L. 3. tit. 19. defn. 2. p. 217.*

Qv. VII. An si pater v. gr. Nobilis, in emtionem feudorum novorum pecunias suas cum diminutione legitima filiarum suarum in gratiam filiorum aut agnatorum effuderit, filius ejus deinceps competat querela hæc nostra? Resp. omnino, ratio dubitandi poterat quidem esse, quod quoad patrem adquirentem titulus sit onerosus. *Heig. P. 1. qv. 25. n. 32. seqq.* ratio decidendi vero erit, quod titulus inter patrem & filios sive agnatos sit lucrativus, unde hic merito succurri filius debet: quoniam id ex constitutionibus restrictius, quam legitima juris communis postulavit:

Qv. VIII. An si uni ex liberis studiorum causa facta donatio, aut patrimonium sumptibus studiorum unius plane exinanitum sit, querela huic locus erit? Resp. quando & quatenus filius donatarius exinde factus fuerit locupletior, debent donata omnino repeti, ac in commu-

nionem revocari, cum nec dos inofficiosa in meliore hic causa sit.

Qv. IX. An ingratitudo liberorum in ipsa immodica donatione simul annotata sufficiat ad hanc querelam excludendam? Resp. neutiqvam, sed requiritur insuper, ut pater testamentum hac super re condar, ac liberos in eo ingratos pronunciet, addita causa justa, ab herede deinceps probanda. *Nov. 115. c. 3.* qvæ hic semper pro norma erit.

Qv. X. An donatio revocanda debeat esse inofficiosa consilio tantum, an re & eventu tantum, an vero utrumque concurrere debeat? Resp. qvamvis inter consilium & eventum alibi in jure nostro distingvatur; tamen sicuti nec in inoff. testamento id discriminis attenditur, ita nec in hoc argumento ponderandum erit, sed sufficiet eventus absqve consilio *L. 5. b. 2.* posita enim causa, læsione in legitima, ponetur effectus proximus, qverela nostra, consilium ergo absqve eventu nunqvam sufficiet, *L. penult. b. 2.*

Qv. XI. An læsio semper ad dimidiam justii pretii æstimationem ascendere debeat, si inoff. donatio sit rescindenda? Resp. poterat quidem dubitari, qvonia in ordinariis remediis ita receptum sit, decisio vero peti debet inde, qvòd in extraordinariis, qvalis hæc nostra est, etiam ob minorem & dimidium non præcise attingentem læsionem occurrì læsis debeat. Qvam commodissime læsio arbitrio judicis pro complexu personarum & rerum veniet æstimanda, conf. supra *sect. 1. §. 2.* sub fin. prolata.

Qv.

Qv. XII. An qveta la nostra locum inveniatur, si ad
piam causam immodice donatum fuerit? Resp. omni-
no, quia tunc laesio hic eadem, quae in aliis casibus, con-
tingit. Ergo pium non erit, quod pro pia causa nimi-
um erogatum est, valebitque Brocardicum: Tale non est,
quod pro tali habetur. *gloss. L. mercis. 207. de verbor.
significat.*

Qv. XIII. Quod si plures donationes sint factae,
quarum singula legitimam non minuunt, bene tamen
universae, omnesne rescindendae pro rata, an sola postre-
mae? Resp. Aff. prius, modo non longo nimis tempo-
ris intervallo sint secretae. Licet enim priores, initio
inspecto, inofficiae non fuerint, in hisce tamen donatio-
nibus simul junctis fraudandi animus praesumitur, alio-
qui facile foret donatori, multiplicatis donationibus in-
ane ac illusorium reddere querelae nostrae remedium.
*conf. Anton. Faber ad C. L. 3. tit. 20. def. 1. & defm. 7.
p. 219. Syntagm. Struv. P. 3. p. 59. Donell. Enucl. pag. 528.
seq. & p. 534. Perez. ad C. L. 3. tit. 20. p. 169. & Si-
chard. ad L. 1. b. 1. n. 11. pag. 493. Dissent. Mev. ad
Jus Lubec. pag. 247. & Zoes. Augm. ad ff. pag. 900.
num. 79.*

Qv. XIV. Quid vero fiet, si pater donaverit usque ad
ad finem legitimae, & deinde Legitimam lautius uten-
do consumat, juxta proverbium: Alles verzehrt vor
seinem End / giebt ein richtig Testament? Resp.
optimum consilium hic fuerit, ut patri dilapidanti in
tempore bonis interdicatur, quod si vero absque luxu

consumserit legitimam, liberis succurrendum condicio-
ne ex *L. Sitotus h. t.*

Qv. XV. An, si v. gr. mater donavit uni fra-
trum bellem, & triens reliquus casu aut infortunio
postea pereat, hæccine donatio per eventum, ut in
officiosa infirmabitur? Resp. Neg. Licet enim ca-
sus extitit, a quo donatio incipere non potuit, ab
initio tamen rite peracta fuit, indeque valida mane-
bit. arg. *L. Sancimus 25. C. de admin. tutor. conf. Zoes.*
Augm. ad ff. p. 901. n. 80.

Qv. XVI. Quo tempore est præcise spectanda
patrimonii donantis quantitas? Resp. tam tempus
mortis donatoris, quam tempus donationis respicien-
dum est. *Synt. Struv. J. C. P. 3. pag. 59.* Unde, si
ab initio donatio excefferit modum, & ante mortem cre-
verint facultates, cessabit querela nostra *conf. Anton.*
Faber in C. L. 3. tit. 20. defm. 7. pag. 219.

Qv. XVII. Quomodo ergo enormitas donatio-
nis, tanquam læsio, erit probanda? Resp. per ipsam
collationem bonorum, prout nunc post mortem donan-
tis sunt, & prout tempore donationis fuerunt. Ex-
cutienda ergo erunt bona vel per justum inventarium,
vel per jusjurandum possessorum. *conf. Wesembec. Com-
mentar. ad C. b. t. pag. 868.* docens, quid hoc casu ulte-
rius in judicio faciendum sit.

Qv. XVIII. An ullo modo pater do-
nans in fraudem liberorum renunciare poterit no-
stra querela? Resp. Neg. sive jurato, sive injura-
to renunciat. Ratio ex *L. 2. C. de pact.* petenda, sicut
enim

enim pater nequit liberis auferre querelam inoff. test. ita neque nostram hanc *L. ult. C. b. t.* Namque competit invito donatore ex solo beneficio juris *t. b. t.* Dissentit hic fecundissimus quindecim liberorum & librorum parens Tiraquell. *ad L. 8. C. de reuor. don.* cum aliis viris doctis apud *Dn. ab Esbach in Not. ad Carpzov. Jurisprud. For. p. 203.*

Qv. XIX. Sed quid si filius donationem a patre factam confirmaverit, aut si pater curaverit, ut liberi etiam ipsi tempore donationis renunciarent? Resp. vix erit, ut hæc vel confirmatio vel renunciatio liberis obesse possit per *L. 32. §. 1. C. de inoff. test. junct. L. fin. C. b. t.* non enim factio ullo defuncti petitio legitimæ deterior fieri potest aut debet.

Qv. XX. An majori, qui percepit legatum, atque ita tacite agnovit voluntatem defuncti, adhuc tamen pateat nostra querela? (de minore enim hic non loquimur, qui contra agnitionem voluntatis defuncti restituitur in integr. *L. cum donationibus 6. C. b. t.*) Respond. Aff. Quamquam enim approbando testamentum videatur renunciassè juri suo, agnoscendo tamen legatum, neutiquam agnovit donationem, ut quæ nihil habet cum testamento commune, nec ex eo dependet, ex separatis vero nihil inferitur. *L. ult. de calumn. L. Papi- nian. 20.* Accedit, quod limitata renunciatio limitatum præducatur effectum *L. 5. de Transact.* & renunciatio omnis stricti juris sit, sicut & transactio, nec extendatur ultra id, quod expressum aut actum est, multo vero

fo minus ad fraudulenta & immoderata, qualis est inoff
donatio,

Qv. XXI. An si pater quis profuse luserit, &
omnia bona sua alea perdiderit, etiam ad hunc casum
nostra querela extendatur? Resp. Aff. quia pro lucrati-
va causa tales acquisitiones per ludum habentur: cum
hac tamen limitatione, ut tantum enormitas *L. 6. b. t.*
detrahatur, quantum nimirum ad legitimam læsionem re-
sarcendam satis sit.

Qv. XXII. An etiam reliqui contractus utrinque
obligatorii & onerosi, si damnosi fuerint, huic querelæ
pateant? Resp. Neg. unius enim inclusio est alterius
exclusio, & exceptio firmat regulam in casibus non ex-
ceptis. Juxta tit. vero hujus inscriptionem hic tantum agi-
tur de donationibus. Non debet autem viventibus esse
interdicta facultas contrahendi ob legitimam spem in fu-
turum, quod omnino hoc admisso contingeret. Restri-
ctione tamen hic opus; nisi, quatenus in lucrativum ti-
tulum hi contractus incidant, v. gr. si res pretiosa modico
admodum pretio vendatur, aut si alterius contractus
nomen donationi simulata obducatur, v. gr. si preti-
um dicitur gratia constitutum, quod venditor nunquam
exacturus sit. *L. cum in vend. 36. de contrab. emt.* aut
si color mutui donationi factæ quaratur, ut fortior obli-
gatio ex causa onerosa contrahatur, qualium credi-
torum potior in multis causa est. *L. quod autem §. si-
mili ff. qvæ in fraud. cred. Anton. Faber ad C. L. 3. tit.
30. de fin. 6. pag. 218. seqq.* item, si uni filio v. gr. primo-
geni-

genito, aut uxori vilissimo pretio præcipua bona pater aut maritus vendat. Nam catenus semper est, eritque donatio, quatenus pretium non respondet. *L. Si quis 38. ff. de contrab. emt. conf. Tiraquell. Tom. 6. Commentar. in L. Si unquam C. de revoc. don. pag. 116. seq.* Quousque tamen bona in fraudem legitimæ a patre vendita & alienata revocari queant, doc. *Carpzov. Jur. For. P. 2. const. 12. def. 36. Fachin. L. 6. contrav. c. 85. pag. 728. seq.*

Qv. XVIII. An nostræ querelæ locus sit, ubi donatio directe facta fuit in fraudem Legis, atque ita est ipso jure nulla? Resp. *Neg. ex L. 4. C. b. t. Et L. in causa 16. de minor.* quod enim jam nullum est, rescindi non potest, *L. 5. de injust. rupt. testam.* cum rescissione plane tunc non sit opus,

Qv. XXIV. An impediatur nostram querelam, si petitor donatori factus sit hæres. *L. 1. 2. 3. b. t. ?* Resp. *Neg.* Licet enim hic contra ejus contractus venire nequeat, *L. cum a matre 14. ff. de rei vindic.* in nostra tamen querela proprie non contra factum defuncti itur, sed inde legitima velut æs alienum aufertur, quod a rescissione abest. *L. omni modo 30. C. de inoff.* nec impedit illam juris hereditarii obligatio. Accedit, quod Donatio inoff. non privet hereditate, ut quæ viventis nulla, nec alia re propria, aut quæ debeatur.

Qv. XXV. Quomodo in nostra querela formandus sit libellus? Resp. *Constabit seq. velut enthymemate, cujus antecedens accusatio sive querela inoff. don.*

ex L. ult. b. t. consequens vero petitio debita portionis erit, *LL. b. t. passim.* Licet enim nobis hic constituere easdem libelli partes, quæ in querela inoff. testam. vulgo constituuntur, quamvis quantitate & qualitate ambo libelli varient, per illum enim totus as impugnatur, per nostræ querelæ libellum quæ tantum rescinditur, quæ legitima respondeat, *conf. singula C. b. t. LL. cum Novell. 92. de inoff. don.*

Qv. XXVI. An amittat relictum a defuncto, qui in hac querela succumbit? Resp. Neg. quia nostra querela non impugnat ultimum iudicium defuncti, quo relictum est, quasi fuerit ille demens & insanus, sicut querela inoff. testam. facit, neque etiam totum contractum nostra irapedit, sed petit tantum portionem ex L. debitam, quod genus actionum agentem indignum non reddit. *L. Papin. §. si quis ex hac ratione L. Paulus 8. de Prætor. Stipul. conf. Wesembec. l. c. p. 809.* Accedit etiam novus favor nostræ querelæ, quod suprema iudicia, quæ per querelam inoff. testam. rescinduntur, multo favorabiliora existimantur, indeque horum rescissio tanto odiosior iudicetur; Et contra inter vivos collatæ liberalitates tantum quidem favorem non habent, indeque earum rescissio per nostram querelam non tam odiosa reputabitur. Et hoc duplici respectu non dubitamus, licet supra *Seçt. 2. §. 10.* nostram alio respectu magis odiosam præ illa pronunciamus, nostræ querelæ certam favoris prærogativam præ altera tribuere, secuti ducem hic *Anton. Fabr. C. L. 3. tit. 20. defin. 1. p. 217.*

Hic

Hic jam subsistimus, Lectorem Benevolum impense orantes, ut festinationi nostræ impræsentiarum velit ignoscere. Quemadmodum enim facillime evenire potest, ut properans nimis auriga currum aliquando evertat; ita necessaria nostræ & plane inevitabili in elaboranda hac disputatione deproperationi æque accidere potuit, ut alicubi lapsissimus ac erraverimus, præsertim cum hoc nunquam ab hominibus, quæ ipsorum est imbecillitas, sit alienum. Pro concessis vero etiam in tanta festinatione viribus sit

S. D. G.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

S. D. G.

ULB Halle

3

005 312 361

16
6
19157

DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE
**QVERELA INOFFI-
CIOSÆ DONATIONIS,**
DEO DVCE ^{QVAM} ET AVSPICE,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO
GVILIELMO HENRICO,
DUCE SAX. JULIÆ, CLIVIÆ, MONTIUM, AN-
GRIÆ ET GVESPHALIÆ, AC RELIQA
SENSU MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN ACADEMIA JENENSI,
PRÆSIDE
IOHAN. BERNHARDO *Griesen/*
ICTO CELEBERRIMO, HÆREDITARIO IN *Dosen/*
SERENISS. DUCIS SAXO - ISENACENSIS CONSILIARIO AULÆ
ET JUSTITIÆ NEC NON CONSISTOR. LONGE GRAVISSIMO, FAC-
ULTATIS JURIDICÆ p. t. DECANO, PANDECTARUM. PROFESSO-
RE, NEC NON CURIÆ PROVINCIALIS, SCABINATUS ET
COLLEGII JURIDICI ADSESSORE,
VIRO DE SINGULIS, QVÆ GERIT, OFFICIIS SPLENDIDIS-
SIS IMMORTALITER MERITO,
DOMINO HOSPITE, PRÆCEPTORE, PATRONO, AC PROMOTORE
SVO ÆTATEM RELIGIOSISSIME COLENDO AC VENERANDO
PRO
DOCTORATU JURIDICO,
JURIBUSQVE AC PRIVILEGIIS EIDEM ANNEXIS PUBLICE SO-
LENNITERQVE IMPETRANDIS
ERUDITIS PLACIDE DISQVIRENDAM TRADET
D. XXX. JAN. MDCCXV.
AUTOR EJUSDEM
CHRISTIANVS FRIDERICVS STAPENIVS;
ADVOC. ALTENBURG.
JENÆ, TTPIS VVERTHERIANIS.

